

Odôvodnenie:

I.

Skutkový stav veci a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 27. augusta 2020 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej aj „sťažovateľ v 1. rade“), a [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej aj „sťažovateľ v 2. rade“; spolu ďalej aj „sťažovatelia“), zastúpených advokátom Mgr. Romanom Tomanom, PhD., Rudnayovo námestie 1, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 a čl. 50 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 5 ods. 3 a 4 a čl. 6 ods. 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 5 Tost 27/2020 z 25. júna 2020.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že na Špecializovanom trestnom súde (ďalej len „špecializovaný súd“) je na podklade obžaloby prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „úrad špeciálnej prokuratúry“) z 29. októbra 2018 vedené pod sp. zn. BB-4 T 36/2018 trestné stíhanie proti sťažovateľom a ďalším spoluobžalovaným, konkrétne proti sťažovateľom pre zločin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 296 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“), obzvlášť závažný zločin nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. a), b), c) a d), ods. 2 písm. c), ods. 4 písm. b) a c) Trestného zákona a obzvlášť závažný zločin úkladnej vraždy podľa § 144 ods. 1, ods. 2 písm. d) a e) a ods. 3 písm. b) citovaného zákona a iné zločiny, ktorých sa mali dopustiť jedenástimi skutkami špecifikovanými v skutkovej vete obžaloby.

Sťažovatelia boli vzatí do väzby uznesením špecializovaného súdu z 9. marca 2017 v spojení s uznesením najvyššieho súdu z 10. apríla 2017 z dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. a), b) a c) zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“). Uznesením špecializovaného súdu zo 14. septembra 2017 v spojení s uznesením najvyššieho súdu z 26. septembra 2017 bola väzba sťažovateľov predĺžená do 6. mája 2018, následne uznesením špecializovaného súdu z 12. apríla 2018 v spojení s uznesením najvyššieho súdu z 23. apríla 2018 do 6. decembra 2018. Uznesením špecializovaného súdu z 13. novembra 2018 v spojení s uznesením najvyššieho súdu z 29. novembra 2018 bolo podľa § 238 ods. 3 Trestného poriadku rozhodnuté o ponechaní sťažovateľov aj po podaní obžaloby vo väzbe z dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. a), b) a c) Trestného poriadku.

Sťažovateľ v 2. rade podaním z 8. júna 2020 predneseným na hlavnom pojednávaní konanom 8. júna 2020 požiadal špecializovaný súd o zrušenie tzv. kolúznej väzby podľa § 71 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku. K tejto žiadosti sťažovateľa v 2. rade sa na predmetnom hlavnom pojednávaní následne pripojil aj sťažovateľ v 1. rade.

O týchto žiadostiach sťažovateľov rozhodol špecializovaný súd uznesením sp. zn. BB-4 T 36/2018 z 8. júna 2020 tak, že podľa § 72 ods. 1 písm. c), § 79 ods. 2 Trestného poriadku sťažovateľom zmenil dôvody väzby tak, že vypustil dôvod kolúznej väzby podľa § 71 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku, pričom dôvody väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a), c) Trestného poriadku sťažovateľom zostávajú nezmenené.

Proti tomuto rozhodnutiu špecializovaného súdu podal prokurátor úradu špeciálnej prokuratúry na predmetnom hlavnom pojednávaní ústne priamo do zápisnice sťažnosť, ktorej dôvody doplnil podaním č. k. VII/1 Gv 121/18/1000-837 z 15. júna 2020.

Podaním z 10. júna 2020 doručeným špecializovanému súdu 12. júna 2020 sťažovateľ v 1. rade požiadal špecializovaný súd o doručenie dôvodov sťažnosti prokurátora úradu špeciálnej prokuratúry s tým, že sa k nim chce vyjadriť, pričom avizoval, že svoje stanovisko podá na poštovú prepravu do 3 pracovných dní a bude ho adresovať priamo najvyššiemu súdu. Zároveň sa sťažovateľ v 1. rade okrem iného vyjadril k uzneseniu špecializovaného súdu sp. zn. BB-4 T 36/2018 z 8. júna 2020 a sťažnosť prokurátora úradu špeciálnej prokuratúry navrhol zamietnuť.

Odôvodnenie sťažnosti prokurátora úradu špeciálnej prokuratúry bolo sťažovateľovi v 1. rade doručené 22. júna 2020, sťažovateľ v 1. rade sa k nemu vyjadril podaním z 24. júna 2020 doručeným najvyššiemu súdu 26. júna 2020.

Odôvodnenie sťažnosti prokurátora úradu špeciálnej prokuratúry bolo sťažovateľovi v 2. rade doručené 17. júna 2020, sťažovateľ v 2. rade sa k nemu vyjadril podaním z 18. júna 2020 doručeným najvyššiemu súdu 22. júna 2020.

O sťažnosti prokurátora úradu špeciálnej prokuratúry z 8. júna 2020 rozhodol najvyšší súd napadnutým uznesením sp. zn. 5 Tost 27/2020 z 25. júna 2020 tak, že podľa § 194 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku uznesenie špecializovaného súdu z 8. júna 2020 zrušil v celom rozsahu a podľa § 79 ods. 2 Trestného poriadku žiadosti sťažovateľov z 8. júna 2020 o zmenu dôvodov väzby zamietol s tým, že sťažovatelia sa naďalej ponechávajú vo väzbe z dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. a), b), c) Trestného poriadku.

3. Sťažovatelia v ústavnej sťažnosti rozdelili dôvody podania ústavnej sťažnosti do troch častí, ktoré možno v podstatnom zhrnúť:

a) K namietanému porušeniu práva sťažovateľov na rešpektovanie prezumpcie nevinoty podľa čl. 50 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 2 dohovoru napadnutým rozhodnutím najvyššieho súdu došlo podľa názoru sťažovateľov tým, že najvyšší súd v odôvodnení napadnutého uznesenia uviedol, že „*sťažovatelia dlhodobo pôsobili na čele zločineckej skupiny*“, z čoho je podľa názoru sťažovateľov zrejmé, že konajúci senát 5 Tost najvyššieho súdu prechováva proti sťažovateľom určitý predsudok, keďže predmetný výrok naznačuje, že sa dopustili uvedeného trestného činu. Konajúci senát 5 Tost najvyššieho súdu sa teda vyjadril k vine sťažovateľov ešte pred tým, ako im bola zákonným spôsobom preukázaná.

b) K namietanému porušeniu práva sťažovateľov na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy, resp. podľa čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru napadnutým rozhodnutím najvyššieho súdu došlo podľa názoru sťažovateľov tým, že najvyšší súd arbitrárne zamietol žiadosti sťažovateľov o zmenu dôvodov väzby, keď sa nestotožnil s ich názorom, že dôvod tzv. kolúznej väzby podľa § 71 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku nie je v ich prípade daný. Podľa názoru sťažovateľov v aktuálnom štádiu súdneho konania, keď špecializovaný súd vyhlásil dokazovanie v ich trestnej veci za skončené a udelil slovo na záverečné reči, úplne

pominuli dôvody kolúznej väzby, resp. obava z pôsobenia na svedkov, znalcov, spoluobvinených alebo iného marenia objasňovaných skutočností závažných pre trestné konanie.

c) K namietanému porušeniu práva sťažovateľa v 1. rade na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy, resp. podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru (v kontexte s požiadavkou kontradiktórnosti a rovnosti zbraní) napadnutým postupom a rozhodnutím najvyššieho súdu došlo (podľa názoru sťažovateľa v 1. rade) tým, že hoci sťažovateľ v 1. rade podaním z 10. júna 2020 doručeným špecializovanému súdu 12. júna 2020 okrem iného požiadal o doručenie dôvodov sťažnosti prokurátora úradu špeciálnej prokuratúry z 8. júna 2020 s tým, že sa k nim chce vyjadriť, pričom avizoval, že svoje stanovisko podá na poštovú prepravu do 3 pracovných dní od ich doručenia a bude ho adresovať priamo najvyššiemu súdu, ten na doručenie stanoviska sťažovateľa v 1. rade k odôvodneniu sťažnosti prokurátora úradu špeciálnej prokuratúry nevyčkal a napadnutým uznesením z 25. júna 2020 o predmetnej sťažnosti prokurátora úradu špeciálnej prokuratúry rozhodol.

4. Na základe uvedeného sťažovateľa navrhli, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo [redacted] na slobodu a bezpečnosť, právo na zákonné a preskúmateľné väzobné rozhodnutie a právo byť súdený v primeranej lehote alebo prepustený počas konania podľa čl. 17 ods. 1, ods. 2, ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 5 ods. 3, ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a právo byť považovaný za nevinného, kým súd nevysloví právoplatným odsudzujúcim rozsudkom jeho vinu podľa čl. 50 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Tost 27/2020 z 25. júna 2020 porušené bolo.

2. Základné právo [redacted] na slobodu a bezpečnosť, právo na zákonné a preskúmateľné väzobné rozhodnutie a právo byť súdený v primeranej lehote alebo prepustený počas konania podľa čl. 17 ods. 1, ods. 2, ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 5 ods. 3, ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a právo byť považovaný za nevinného, kým súd nevysloví právoplatným odsudzujúcim rozsudkom jeho vinu podľa čl. 50 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 2

Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Tost 27/2020 z 25. júna 2020 porušené bolo.

3. Základné právo [REDAKOVANÉ] na kontradiktórne konanie a rovnosť zbraní podľa čl. 17 ods. 1, ods. 2, ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Tost 27/2020 a jeho uznesením sp. zn. 5 Tost 27/2020 z 25. júna 2020 porušené bolo.

4. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Tost 27/2020 z 25. júna 2020 sa zrušuje.

5. [REDAKOVANÉ] priznáva primerané finančné zadostučinenie v sume 7.000,- € a [REDAKOVANÉ] priznáva primerané finančné zadostučinenie v sume 5.000,- €, ktoré im je povinný zaplatiť Najvyšší súd Slovenskej republiky, to všetko do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný uhradiť [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] trovy právneho zastúpenia na účet právneho zástupcu Mgr. Romana Tomana, PhD., so sídlom Rudnayovo námestie 1, Bratislava do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Relevantná právna úprava

5. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

6. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

7. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

8. Podľa § 42 ods. 2 písm. f) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) návrhom na začatie konania je sťažnosť fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ústavy.

9. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

10. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovel žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

Sťažovateľmi označené referenčné právne normy

11.1 Podľa čl. 17 ods. 1 ústavy sa osobná sloboda zaručuje.

11.2 Podľa čl. 17 ods. 2 ústavy nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Nikoho nemožno pozbaviť slobody len pre neschopnosť dodržať zmluvný záväzok.

11.3 Podľa čl. 17 ods. 5 ústavy do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu.

12. Podľa čl. 50 ods. 2 ústavy každý, proti komu sa vedie trestné konanie, považuje sa za nevinného, kým súd nevysloví právoplatným odsudzujúcim rozsudkom jeho vinu.

13.1 Podľa čl. 5 ods. 3 dohovoru každý, kto je zatknutý alebo inak pozbavený slobody v súlade s ustanoveniami odseku 1 písm. c) tohto článku, musí byť ihneď predvedený pred sudcu alebo inú úradnú osobu splnomocnenú zákonom na výkon súdnej právomoci a má právo byť súdený v primeranej lehote alebo prepustený počas konania. Prepustenie sa môže podmieniť zárukou, že sa dotknutá osoba ustanoví na pojednávanie.

13.2 Podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru každý, kto bol pozbavený slobody zatknutím alebo iným spôsobom, má právo podať návrh na začatie konania, v ktorom súd urýchlene rozhodne o zákonnosti pozbavenia jeho slobody a nariadi prepustenie, ak je pozbavenie slobody nezákonné.

14. Podľa čl. 6 ods. 2 dohovoru každý, kto je obvinený z trestného činu, sa považuje za nevinného, dokiaľ jeho vina nebola preukázaná zákonným spôsobom.

III.

Posúdenie vecí ústavným súdom

15. Ústavný súd konštatuje, že podanie sťažovateľov je možné kvalifikovať ako ústavnú sťažnosť v zmysle čl. 127 ústavy v spojení s § 42 ods. 2 písm. f), § 122 a nasl. zákona o ústavnom súde.

16. Podstatou ústavnej sťažnosti sťažovateľov je namietané porušenie základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 a čl. 50 ods. 2 ústavy, resp. práv podľa čl. 5 ods. 3 a 4 a čl. 6 ods. 2 dohovoru postupom a uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 5 Tost 27/2020

z 25. júna 2020, pričom podľa názoru sťažovateľov k porušeniu nimi označených práv malo dôjsť tým, že najvyšší súd

- pri svojom rozhodovaní porušil princíp prezumpcie nevinoty,
- arbitrárne zamietol žiadosti sťažovateľov o zmenu dôvodov väzby,
- o sťažnosti prokurátora úradu špeciálnej prokuratúry proti predmetnému uzneseniu špecializovaného trestného súdu rozhodol bez toho, aby počkal na vyjadrenie sťažovateľa v 1. rade k dôvodom predmetnej sťažnosti prokurátora úradu špeciálnej prokuratúry.

17. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľov predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde.

18. Ústavný súd na predbežnom prerokovaní preskúmal, či ústavná sťažnosť sťažovateľov obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde) a osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

19. V rámci predbežného prerokovania s prihliadnutím na sťažovateľmi formulované argumenty ústavný súd dospel k záveru, že ústavnú sťažnosť sťažovateľov je potrebné odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde, a to z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

20. Z už citovaného § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. O zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný

súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (napr. II. 59/2019, II. ÚS 194/2019).

III.1 K namietanému porušeniu základného práva sťažovateľov podľa čl. 50 ods. 2 ústavy, resp. práva sťažovateľov podľa čl. 6 ods. 2 dohovoru napadnutým rozhodnutím najvyššieho súdu

21. Pokiaľ ide o sťažovateľmi namietané porušenie základného práva na prezumpciu nevinoty podľa čl. 50 ods. 3 ústavy, resp. podľa čl. 6 ods. 2 dohovoru, ústavný súd pripomína, že konania všeobecných súdov, ktorými sa rozhoduje o väzbe, nie sú konaniami o trestnom obvinení samotnom (konaniami vo veci samej týkajúcimi sa viny obvinenej osoby). Všeobecný súd sa totiž pri rozhodovaní o väzbe nezameriava na hodnotenie viny obvineného, obhajoby obvineného, okolností jeho zatknutia alebo dôkazov spôsobom upraveným v § 2 ods. 12 Trestného poriadku. Súd pri rozhodovaní o väzbe skúma iba to, či sú splnené materiálne a formálne podmienky väzby predstavujúce základné väzobné podmienky, ktorých existencia musí byť daná pri vzatí obvineného do väzby, ako aj pri celom jej ďalšom trvaní (II. ÚS 24/2020).

22. Ústavný súd vo vzťahu k tejto časti ústavnej sťažnosti, poukazujúc na svoju konštantnú judikatúru, uvádza, že vo veciach, v ktorých sťažovatelia namietajú porušenie svojich práv v trestnom konaní, uplatňuje vzťah špeciálneho a všeobecného, pokiaľ ide o vzťah medzi jednotlivými čiastkovými právami tvoriacimi súčasť základného práva na súdnu a inú právnu ochranu garantovaného v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy (čl. 46 až čl. 50 ústavy), resp. súčasť práva na spravodlivé súdne konanie garantovaného v čl. 6 dohovoru a ustanoveniami čl. 17 ústavy, resp. čl. 5 dohovoru, ktoré garantujú osobnú slobodu. Z uvedeného vyplýva, že čl. 50 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 2 dohovoru, porušenie ktorých sťažovatelia namietajú, sú v trestných veciach v zásade aplikovateľné len na rozhodovanie o oprávnenosti trestného obvinenia vzneseného proti konkrétnej osobe, t. j. na konanie a rozhodovanie vo veci samej, kým na rozhodovanie vo väzobných veciach je aplikovaná špeciálna úprava obsiahnutá v čl. 17 ústavy a čl. 5 dohovoru.

Označený článok ústavy a označený článok dohovoru totiž zahŕňajú všetky základné hmotné a tiež procesné atribúty (základného) práva na osobnú slobodu vrátane práva na súdnu ochranu, resp. práva na spravodlivé súdne konanie pri jej pozbavení (vrátane práva na rešpektovanie prezumpcie nevinny), a preto sa na konanie a rozhodovanie súdu o väzbe aplikujú špeciálne ustanovenia o osobnej slobode vyplývajúce z čl. 17 ústavy, resp. čl. 5 dohovoru, a nie všeobecné ustanovenia čl. 46 ústavy a naň nadväzujúce ďalšie články siedmeho oddielu druhej hlavy ústavy garantujúce právo na súdnu ochranu, resp. všeobecné ustanovenia čl. 6 dohovoru garantujúce právo na spravodlivé súdne konanie (m. m. napr. II. ÚS 10/2016, I. ÚS 124/08, II. ÚS 60/08, III. ÚS 135/04, IV. ÚS 397/2010).

23. Z dôvodu, že na vec sťažovateľov (týkajúcu sa rozhodovania o ich väzbe, pozn.) sú *ratione materiae* neaplikovateľné ustanovenia čl. 50 ods. 2 ústavy, resp. čl. 6 ods. 2 dohovoru, ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľov v rámci predbežného prerokovania v časti namietajúcej porušenie základného práva podľa čl. 50 ods. 2 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 2 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 5 Tost 27/2020 z 25. júna 2020 odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

24. Nad rámec uvedeného ústavný súd v rámci *obiter dictum* konštatuje, že možno za neopodstatnenú považovať námietku sťažovateľov, že najvyšší súd v odôvodnení napadnutého uznesenia formuláciou „*sťažovatelia dlhodobo pôsobili na čele zločineckej skupiny*“ porušil princíp prezumpcie nevinny.

Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na celé znenie predmetnej vety odôvodnenia napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu, ktorej časť tvorí aj sťažovateľmi namietaná formulácia: «*Okrem už opakovane rozoberaných súvislostí (pozn. obžalovaní dlhodobo pôsobili na čele zločineckej skupiny, k vražde poškodeného ██████████ sa mali bratia ██████████ uchýliť práve kvôli jeho spolupráci s orgánmi činnými v trestnom konaní, svedok ██████████ na hlavnom pojednávaní 12. marca 2019 potvrdil, že keď chcel skončiť s predajom drog, obžalovaný ██████████ sa mal svedkovi vyhrázať, aby „nedopadol zle“, aj svedkovia ██████████, ██████████, ██████████, ██████████, ██████████, ██████████ a ██████████ vypovedali ako ich bratia ██████████ mali nútiť k poslušnosti, resp. ako na nich obžalovaní už*

pri presadzovaní podstatne menej významných záujmov, ako je ich osobná sloboda, tlačili), z ktorých vyplýva, že v podstate celá trestná činnosť obžalovaných mala byť „postavená“ na ne/verbálnom zastrašovaní iných osôb, treba poukázať aj na samotný priebeh hlavného pojednávania.»

Z okolností posudzovanej veci je tak zrejmé, že citovanú formuláciu najvyšší súd použil len v rámci (zákonom predpokladaného) skúmania dôvodov väzby. O vine či nevine sťažovateľov ako obvinených je napokon oprávnený rozhodnúť príslušný súd len na základe skutočností, ktoré boli zákonom ustanoveným spôsobom preukázané na hlavnom pojednávaní (§ 2 ods. 19 Trestného poriadku). Najvyšší súd preto nemohol svojím napadnutým uznesením, ktorým rozhodoval o väzbe sťažovateľov, prejudikovať meritórne rozhodnutie v tejto veci, a tým porušiť ich právo na rešpektovanie prezumpcie nevinoty.

III.2 K namietanému porušeniu práva podľa čl. 5 ods. 3 dohovoru napadnutým rozhodnutím najvyššieho súdu

25. Ústavný súd sa osobitne vysporiadal aj so sťažovateľmi formulovanou námietkou porušenia čl. 5 ods. 3 dohovoru napadnutým rozhodnutím najvyššieho súdu v kontexte argumentácie obsiahnutej v ústavnej sťažnosti a upriamuje pozornosť na ustálenú judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva, podľa ktorej je čl. 5 ods. 3 dohovoru aplikovateľný na situáciu prvotnej súdnej kontroly zákonnosti obmedzenia osobnej slobody nasledujúcej bezprostredne po „zatknutí“ (t. j. na prvotné rozhodovanie o vzatí do väzby). Na prípad sťažovateľov, u ktorých išlo o nasledujúcu previerku zákonnosti väzby – žiadosti sťažovateľov o zrušenie dôvodu tzv. kolúznej väzby podľa § 71 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku, teda aplikovateľný nie je (II. ÚS 81/2017).

26. Pretože neexistuje žiadna príčinná súvislosť medzi napadnutým rozhodnutím najvyššieho súdu a namietaným porušením čl. 5 ods. 3 dohovoru, ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľov v rámci predbežného prerokovania v časti namietajúcej porušenie práva podľa čl. 5 ods. 3 dohovoru napadnutým rozhodnutím najvyššieho súdu sp. zn. 5 Tost 27/2020 z 25. júna 2020 odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

III.3 K namietanému porušeniu základných práv sťažovateľov podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a práva podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru rozhodnutím najvyššieho súdu

27. V súvislosti so sťažovateľmi namietaným porušením práva na osobnú slobodu a bezpečnosť arbitrárnym rozhodnutím najvyššieho súdu o žiadostiach sťažovateľov o zmenu dôvodov väzby ústavný súd v úvode poznamenáva, že nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol/nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil.

Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, m. m. I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01, II. ÚS 67/04).

28. Pri posúdení namietaného uznesenia najvyššieho súdu nebolo úlohou ústavného súdu preskúmať správnosť skutkových a právnych záverov, o ktoré najvyšší súd oprel svoje rozhodnutie, resp. odpovedať na otázku, či žiadostiam sťažovateľov o zmenu dôvodu ich väzby malo byť vyhovené. Táto úloha sa v danom prípade obmedzila len na posúdenie otázky, či je odôvodnenie rozhodnutia najvyššieho súdu ústavnoprávne akceptovateľné.

29. Vychádzajúc z týchto základných princípov, ústavný súd posúdil ústavnú sťažnosť sťažovateľov vo vzťahu k napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu sp. zn. 5 Tost 27/2020 z 25. júna 2020.

30. Ústavný súd sa oboznámil s obsahom odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, v ktorom najvyšší súd v rámci preskúmania predmetného rozhodnutia špecializovaného súdu, ktorým bol u sťažovateľov vypustený dôvod väzby podľa § 71 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku, v podstatnom uviedol, že so závermi špecializovaného súdu sa nemôže stotožniť. Aj keď je najvyšší súd vo všeobecnosti toho názoru, že po vydaní uznesenia o skončení dokazovania podľa § 274 ods. 1 Trestného poriadku sa obava možného kolúzneho konania obžalovaných významne oslabí, neznamená to, že by sa (táto obava) úplne rozplynula – v opačnom prípade by už samotné vydanie uznesenia o skončení dokazovania automaticky vo všetkých trestných veciach viedlo k vypusteniu dôvodu väzby podľa § 71 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku.

Najvyšší súd v tejto súvislosti poukázal na skutočnosť, že senát môže so zreteľom na záverečné reči alebo na záverečnú poradu dospieť k záveru, že niektorú okolnosť treba ešte objasniť a dokazovanie v režime § 276 ods. 1 Trestného poriadku doplniť (podľa názoru najvyššieho súdu táto možnosť u sťažovateľov vôbec nie je nereálna vzhľadom na rozsah trestnej veci – približne 18 000 strán, trvanie záverečných rečí – sedem dní, počet svedkov, ktorých výsluchy súd odmietol vykonať, resp. ktorých výsluch obhajoba žiada zopakovať – približne 100 svedkov), ako aj na skutočnosť, že dokazovanie môže byť vykonané pred odvolacím súdom podľa § 326 ods. 5 Trestného poriadku a po prípadnom vrátení veci opätovne aj pred súdom prvého stupňa podľa § 327 ods. 1 Trestného poriadku, pričom podľa názoru najvyššieho súdu ani táto možnosť nie je hypotetická vzhľadom na krajne antagonistické postoje obžaloby a obhajoby – kým sťažovatelia popierajú akúkoľvek účasť na trestnej činnosti, prokurátor úradu špeciálnej prokuratúry im túto trestnú činnosť aj po vykonaní dokazovania v celom rozsahu naďalej kladie za vinu.

Podľa názoru najvyššieho súdu uvedené skutočnosti vylučujú rigorózný záver špecializovaného súdu, že z právneho hľadiska nie je zo strany sťažovateľov dôvod ovplyvňovať svedkov, znalcov, spoluobžalovaných alebo iným spôsobom mariť vyšetrovanie. Najvyšší súd zdôraznil, že aj v tomto procesnom štádiu je preto potrebné brať do úvahy všetky okolnosti, ktoré hrozbu marenia ďalšieho priebehu ešte stále neskončeného konania zreálnujú alebo, naopak, minimalizujú.

Najvyšší súd v tejto súvislosti zároveň poukázal na skutočnosť, že celá trestná činnosť sťažovateľov mala byť „postavená“ na ne/verbálnom zastrašovaní iných osôb, ako aj na skutočnosť, že v priebehu hlavného pojednávania sa sťažovatelia priamo za prítomnosti konajúceho senátu, prokurátora úradu špeciálnej prokuratúry, zapisovateľky a ďalších úradných osôb opakovane pokúšali zastrašiť svedkov, ktorí ich usvedčovali z trestnej činnosti, a to vyjadrením sťažovateľa v 2. rade na adresu svedka [REDAKOVANÉ], pričom sťažovateľ v 1. rade taktiež nepovolene vstupoval do výpovede svedka [REDAKOVANÉ]. Svedkyne [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] sťažovatelia označovali za prostitútky.

Podľa názoru najvyššieho súdu o pôsobení sťažovateľov na svedkov, ako aj na predstaviteľov orgánov verejnej moci svedčí incident z Ústavu na výkon väzby Banská Bystrica, pri ktorom súdna tajomníčka [REDAKOVANÉ] v súvislosti s podozrením z marenia kolúznej väzby vyzvala sťažovateľa v 2. rade, aby jej ukázal, čo má napísané na ruke, čo tento arogantne odmietol, vyhlásil, že „*ho dobre nasrala*“, naklonil sa k nej cez stôl, pozrel jej do očí a „*dôrazne ju upozornil*“, aby si aj s predsedom senátu uvedomila, že on si „*bude robiť čo chce, kedy chce a kde chce*“, lebo inak jej „*napľuje do papule*“. Mareniu konania nasvedčuje aj zadržaná korešpondencia sťažovateľa v 2. rade z 13. júna 2019, opakované a nedovolené nadväzovanie kontaktov medzi sťažovateľmi navzájom, resp. medzi sťažovateľmi a svedkami, a to všetko priamo v pojednávacej miestnosti.

Najvyšší súd v tejto súvislosti poukázal aj na postup sťažovateľov, ktorí dlhodobo zahlcujú orgány činné v trestnom konaní a súdy množstvom nedôvodných námietok zaujatosti, návrhov na odňatie a prikázanie veci, žiadostí o odročenie pojednávania, resp. rôznymi inými návrhmi a podnetmi, čo sa podľa názoru najvyššieho súdu nedá hodnotiť inak ako obštrukcie smerujúce k spomaleniu priebehu konania, a tým aj k uplynutiu celkovej lehoty väzby.

Vychádzajúc z už uvedeného, najvyšší súd uzavrel, že vzhľadom na skutočnosť, že v prípade sťažovateľov ide o osoby, ktoré sú postavené pred súd pre závažnú trestnú činnosť, ktorá úzko súvisí so zastrašovaním iných osôb, ako aj o osoby, ktoré sa aj počas hlavného pojednávania opakovane pokúšali pôsobiť na svedkov a aj ich správanie mimo neho vykazovalo znaky zastrašovania predstaviteľa orgánu verejnej moci, resp. masívneho zneužívania zákonných inštitútov s cieľom spomaliť činnosť konajúceho súdu, má najvyšší

súd nielenže obavu z ďalšieho možného marenia objasňovania skutočností dôležitých pre trestné konanie, ale má až takmer rozumnú istotu, že v prípade uvoľnenia podmienok vo výkone väzby urobia sťažovatelia všetko preto, aby priebeh konania (vrátane objasňovania skutočností dôležitých pre trestné konanie) a prípadne aj jeho ďalší postup čo najviac sťažili.

Podľa najvyššieho súdu tu totiž vôbec nejde o to, či konajúce súdy takto prípadne „*novoobjaveným*“ svedkom alebo na poslednú chvíľu „*zmeneným výpovediam*“ uveria alebo nie, ale tu ide o to, či existuje obava, že by sa sťažovatelia o takéto konanie mohli pokúsiť. Keďže najvyšší súd dospel k záveru, že takéto obava tu je (a zrejme až do právoplatného skončenia veci bude) prítomná, ponechal sťažovateľov vo väzbe podľa § 71 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku.

31. Ústavný súd po ústavnom prieskume napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu konštatuje, že z jeho odôvodnenia vo vzťahu k zákonom predpokladanému dôvodu väzby podľa § 71 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku nevyplýva nič, čo by signalizovalo arbitrárny alebo zjavne neopodstatnený výklad relevantnej zákonnej úpravy vo veci najvyšším súdom s dôsledkom porušenia základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ústavy. Najvyšší súd konal v medziach svojej právomoci, keď príslušné ustanovenia Trestného poriadku podstatné pre posúdenie veci interpretoval a aplikoval, a jeho úvahy vychádzajú z konkrétnych faktov podporených vykonaným dokazovaním, sú logické, a preto aj celkom legitímne a právne akceptovateľné.

32. Zo záverov, ku ktorým dospel najvyšší súd pri posudzovaní podmienok väzby sťažovateľov v ich trestnej veci, pritom nevyplýva jednostrannosť alebo taká aplikácia príslušných ustanovení Trestného poriadku, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu. Najvyšší súd vymedzil dôvod väzby podľa § 71 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku jeho zákonným pomenovaním a na podporu svojich záverov poukázal na konkrétne skutočnosti vyplývajúce z trestného spisu.

33. Právne závery odôvodnenia napadnutého väzobného rozhodnutia najvyššieho súdu korešpondujú so skutkovými zisteniami a tieto zistenia nie sú výsledkom svojvôle

(majú totiž logickú podobu, kde argumenty sú jasne vysvetlené a sú súčasne dostatočne zrozumiteľné), ale komplexného zhodnotenia všetkých skutkových okolností významných pre rozhodovanie o väzobnej otázke. Ústavný súd súčasne zastáva názor, že najvyšším súdom prezentovaná interpretácia jednotlivých ustanovení aplikovaných právnych noriem (príslušných ustanovení Trestného poriadku týkajúcich sa väzobného rozhodovania) nijako nepopiera ich účel a zmysel a má teda z hľadiska ich ústavnej konformnosti akceptovateľnú podobu. Najvyšší súd sa posúdením väzobnej veci sťažovateľov zaoberal dostatočne, náležite a primerane.

34. Ústavný súd na základe uvedených skutočností a dôvodov, ako aj s prihliadnutím na svoju judikatúru, podľa ktorej možno za zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie, pri predbežnom prerokovaní ústavnú sťažnosť sťažovateľov v časti namietajúcej porušenie základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a práva podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 5 Tost 27/2020 z 25. júna 2020 odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

III.4 K namietanému porušeniu základných práv sťažovateľa v 1. rade podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a práva podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru napadnutým postupom najvyššieho súdu

35. Za neopodstatnenú ústavný súd napokon považuje aj námietku sťažovateľa v 1. rade, že k porušeniu jeho označených práv malo dôjsť aj postupom najvyššieho súdu spočívajúcim v tom, že najvyšší súd o sťažnosti prokurátora úradu špeciálnej prokuratúry proti predmetnému uzneseniu špecializovaného trestného súdu rozhodol bez toho, aby počkal na vyjadrenie sťažovateľa v 1. rade k dôvodom predmetnej sťažnosti prokurátora úradu špeciálnej prokuratúry.

36. Pre rozhodnutie ústavného súdu, či napadnutým postupom najvyššieho súdu došlo alebo nedošlo k nepripustnému zásahu do základného práva sťažovateľa v 1. rade na osobnú slobodu a bezpečnosť, sú relevantnými konkrétne okolnosti preskúmvanej veci, na ktoré je v zmysle svojej judikatúry ústavný súd v každom jednotlivom prípade povinný pri svojom rozhodovaní prihliadať (obdobne pozri II. ÚS 353/06, II. ÚS 142/07, II. ÚS 80/08, I. ÚS 59/2016, III. ÚS 217/2016 a pod., ale vyplýva to aj z mnohých rozhodnutí Európskeho súdu pre ľudské práva napr. Letellier proti Francúzsku, rozhodnutie z 26. 6. 1991, *Annuaire*, č. 207; Navarra proti Francúzsku, rozhodnutie z 23. 11. 1993, *Annuaire*, č. 273-B a ďalšie).

37. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ v 1. rade o doručenie dôvodov predmetnej sťažnosti prokurátora úradu špeciálnej prokuratúry nepožiadala už na hlavnom pojednávaní konanom 8. júna 2020, na ktorom prokurátor úradu špeciálnej prokuratúry predmetnú sťažnosť proti uzneseniu špecializovaného súdu zahlásil, ale sťažovateľ v 1. rade o doručenie dôvodov sťažnosti prokurátora úradu špeciálnej prokuratúry požiadala špecializovaný súd až dodatočne podaním z 10. júna 2020 doručeným špecializovanému súdu 12. júna 2020, pričom v rámci tohto podania sám jednostranne určil, že svoje vyjadrenie k dôvodom predmetnej sťažnosti prokurátora úradu špeciálnej prokuratúry podá na poštovú prepravu do 3 pracovných dní, a zároveň v rámci tohto podania navrhol predmetnú sťažnosť prokurátora úradu špeciálnej prokuratúry zamietnuť.

Ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ v 1. rade svojím uvedeným postupom znemožnil špecializovanému súdu, aby sám zákonom aprobovaným spôsobom stanovil sťažovateľovi v 1. rade sudcovskú lehotu na jeho vyjadrenie k dôvodom predmetnej sťažnosti prokurátora úradu špeciálnej prokuratúry, pričom sťažovateľ v 1. rade, naopak, pristúpil (bez akéhokoľvek právneho základu) k autonómnemu jednostrannému stanoveniu si lehoty na vykonanie procesného úkonu.

V súvislosti so samotnou lehotou troch pracovných dní, ktoré si sťažovateľ v 1. rade na vykonanie svojho procesného úkonu sám jednostranne stanovil, ústavný súd zároveň poukazuje na príslušnú právnu úpravu trestného konania, keď podľa § 187 ods. 1 Trestného poriadku sťažnosť sa podáva orgánu, proti ktorého uzneseniu smeruje, a to do troch pracovných dní od oznámenia uznesenia, s výnimkou sťažnosti proti uzneseniam podľa § 83

ods. 2; podľa § 83 ods. 2 Trestného poriadku proti uzneseniu o nevzatí do väzby alebo uzneseniu o prepustení zatknutého obvineného na slobodu môže prokurátor podať sťažnosť len ihneď po vyhlásení uznesenia. Z uvedených ustanovení Trestného poriadku vyplýva, že proti predmetnému uzneseniu špecializovaného súdu, ktorým špecializovaný súd zmenil dôvody väzby u sťažovateľov tak, že vypustil dôvod kolúznej väzby podľa § 71 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku, bol prokurátor úradu špeciálnej prokuratúry oprávnený podať sťažnosť iba hneď a nemal k dispozícii na jej podanie ani inak zákonom garantovanú všeobecnú lehotu troch pracovných dní.

Ak teda sťažovateľ v 1. rade svojím podaním z 10. júna 2020 doručeným špecializovanému súdu 12. júna 2020 pristúpil k autonómnemu jednostrannému stanoveniu si lehoty na vykonanie procesného úkonu, mal postupovať analogicky podľa už citovaných ustanovení, t. j. stanoviť ju tak, že svoje vyjadrenie k dôvodom predmetnej sťažnosti prokurátora úradu špeciálnej prokuratúry podá na poštovú prepravu ihneď po ich doručení. Inak povedané, z analogického použitia uvedených ustanovení Trestného poriadku vyplýva, že vyjadrenie k dôvodom predmetnej sťažnosti prokurátora úradu špeciálnej prokuratúry bol sťažovateľ v 1. rade oprávnený podať iba ihneď, teda nemal k dispozícii na jeho podanie inak zákonom garantovanú všeobecnú lehotu troch pracovných dní. Takejto krátkej (analogicky stanovenej) lehote sa pritom sťažovateľ v 1. rade mohol sám efektívne vyhnúť tým, že o doručenie dôvodov sťažnosti prokurátora úradu špeciálnej prokuratúry by požiadal okamžite po zhlásení predmetnej sťažnosti prokurátorom úradu špeciálnej prokuratúry na hlavnom pojednávaní konanom 8. júna 2020, keď by mu priamo špecializovaný súd mohol stanoviť dlhšiu sudcovskú lehotu na vyjadrenie sa k dôvodom predmetnej sťažnosti prokurátora úradu špeciálnej prokuratúry.

Vychádzajúc z uvedeného, možno uzavrieť, že v prípade, ak by sťažovateľ v 1. rade pri podávaní vyjadrenia k dôvodom predmetnej sťažnosti prokurátora úradu špeciálnej prokuratúry nevychádzal z ním jednostranne a bez právneho základu stanovenej lehoty na vykonanie procesného úkonu, ale vychádzal by z analogického použitia citovaných zákonných ustanovení, t. j. svoje vyjadrenie k dôvodom predmetnej sťažnosti prokurátora úradu špeciálnej prokuratúry by nezaslal až po dvoch dňoch, ale zaslal by ho ihneď (prípadne nasledujúci deň, ako to urobil sťažovateľ v 2. rade), nebolo by jeho vyjadrenie k dôvodom predmetnej sťažnosti prokurátora úradu špeciálnej prokuratúry doručené

najvyššiemu súdu až deň po napadnutom rozhodnutí najvyššieho súdu, ale bolo by najvyššiemu súdu doručené najneskôr v deň rozhodovania najvyššieho súdu, ktorý by sa ním aj musel zaoberať.

38. Napriek nedoručeniu vyjadrenia sťažovateľa v 1. rade k dôvodom predmetnej sťažnosti prokurátora úradu špeciálnej prokuratúry do okamihu rozhodovania najvyššieho súdu najvyššiemu súdu bol v čase jeho rozhodovania známy názor sťažovateľa v 1. rade na predmetnú sťažnosť prokurátora úradu špeciálnej prokuratúry, keďže, ako už bolo uvedené, sťažovateľ v 1. rade vo svojom podaní z 10. júna 2020 doručenom špecializovanému súdu 12. júna 2020, ktorým žiadal špecializovaný súd o doručenie dôvodov predmetnej sťažnosti prokurátora úradu špeciálnej prokuratúry, zároveň navrhol predmetnú sťažnosť prokurátora úradu špeciálnej prokuratúry zamietnuť.

39. V tejto súvislosti je zároveň vhodné zdôrazniť, že sťažovateľom v 1. rade je namietané druhostupňové väzobné rozhodnutie. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na § 192 ods. 1 Trestného poriadku, ktorý upravuje rozsah preskúmvacej činnosti nadriadeného súdu pri rozhodovaní o sťažnosti, ktorý vzhľadom na absenciu osobitnej úpravy v súvislosti so sťažnosťou proti rozhodnutiu o väzbe (§ 83 Trestného poriadku) treba aplikovať aj vo vzťahu k preskúmvaniu tzv. väzobných rozhodnutí prvostupňového (v tomto prípade špecializovaného) súdu. Podľa tohto zákonného ustanovenia pri rozhodovaní o sťažnosti preskúma nadriadený orgán

a) správnosť výrokov napadnutého uznesenia, proti ktorým sťažovateľ podal sťažnosť, a

b) konanie predchádzajúce týmto výrokom napadnutého uznesenia.

40. Účinná zákonná úprava, ktorá bola základom konania a rozhodovania najvyššieho súdu ako sťažnostného súdu (vychádzajúc aj z čl. 2 ods. 2 ústavy), teda zakotvuje tzv. obmedzený revízny princíp. Tento spočíva v tom, že najvyšší súd pri rozhodovaní o sťažnosti proti rozhodnutiu o väzbe preskúmvava správnosť výrokov napadnutého uznesenia zo všetkých hľadísk a správnosť postupu konania, ktoré napadnutým výrokom predchádzalo, a to rovnako z hľadiska všetkých chýb, ktoré mohli

spôsobiť nesprávnosť napadnutých výrokov uznesenia (t. j. bez ohľadu na ich prípadnú konkretizáciu vo vyjadrení sťažovateľa v 1. rade k dôvodom predmetnej sťažnosti prokurátora úradu špeciálnej prokuratúry).

Preskúmvacia činnosť najvyššieho súdu ako sťažnostného súdu je limitovaná rozsahom predmetu konania pred prvostupňovým – špecializovaným súdom a zákonná úprava nepredpokladá, že by najvyšší súd ako sťažnostný súd mal rozhodovať o určitej skutočnosti, ktorá nebola predmetom konania pred špecializovaným súdom. Uvedené by bolo okrem iného v rozpore s dvojinštančnosťou konania a rozhodovania o väzbe, ktorá vyplýva z viacerých ustanovení Trestného poriadku (§ 83 a § 76). Ustanovenie § 194 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku síce zakotvuje právomoc najvyššieho súdu v prípade, že nezamietne sťažnosť z dôvodov uvedených v § 193 ods. 1 Trestného poriadku, zrušiť napadnuté uznesenie a rozhodnúť o veci, avšak aj toto zákonné ustanovenie treba vykladať s dôrazom na rozsah preskúmvacej činnosti najvyššieho súdu tak, že nie je namieste v konaní o sťažnosti rozširovať predmet konania nad rámec predmetu konania pred prvostupňovým súdom.

41. Uvedený revízny princíp v spojení s už uvedenými skutočnosťami je takou okolnosťou, ktorá výrazne oslabuje reálnosť obmedzenia označených práv sťažovateľa v 1. rade v rámci napadnutého konania o osobnej slobode rozhodnutím najvyššieho súdu s konkrétnym skutočným (uchopiteľným) dopadom na jeho základné práva.

42. Správnosť tohto záveru je podporená aj absenciou uvedenia (v ústavnej sťažnosti) konkrétnej sťažovateľom v 1. rade zamýšľanej argumentácie, ktorú mienil predostrieť vo vyjadrení k dôvodom predmetnej sťažnosti prokurátora úradu špeciálnej prokuratúry a ktorú by považoval za relevantnú (s potenciálom iného rozhodnutia o väzbe) a súčasne nereflektovanú zo strany najvyššieho súdu, teda ponechanú bez adekvátnej reakcie najvyššieho súdu.

43. Sťažovateľ v 1. rade tak nepredniesol nijakú okolnosť, ktorá by v materiálnom poňatí ochrany základného práva na osobnú slobodu dostatočne odôvodňovala záver o odopretí jeho označených práv.

44. Ďalšou okolnosťou, na ktorú ústavný súd v predmetnej veci prihliadol, bola skutočnosť, že napadnutý postup najvyššieho súdu nie je možné hodnotiť ako taký, ktorý by bol v rozpore so znením, zmyslom alebo účelom relevantných ustanovení Trestného poriadku. Ani sám sťažovateľ v 1. rade v ústavnej sťažnosti nekonkretizoval ustanovenie Trestného poriadku, ktoré by najvyšší súd napadnutým postupom zjavne porušil alebo nepripustne „obišiel“. Je pritom zjavné a korešpondujúce stabilnej rozhodovacej činnosti ústavného súdu, že platná a účinná zákonná úprava kladie pri rozhodnutiach o väzbe ústavne akceptovateľný dôraz na čo najrýchlejšie prejednanie väzobnej veci.

45. Jednotlivé už uvedené relevantné konkrétne okolnosti preskúmvanej veci, na ktoré je v zmysle svojej judikatúry ústavný súd v každom jednotlivom prípade povinný pri svojom rozhodovaní prihliadať, sú tými okolnosťami, ktoré vo svojom súhrne napokon viedli ústavný súd k prijatiu záveru, že najvyšší súd svojím postupom a namietaným rozhodnutím sp. zn. 5 Tost 27/2020 z 25. júna 2020 pozbavil sťažovateľa v 1. rade osobnej slobody spôsobom neodporujúcim zákonu – Trestnému poriadku.

46. Ústavný súd na základe uvedených skutočností a dôvodov, ako aj s prihliadnutím na svoju judikatúru, podľa ktorej možno za zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie, pri predbežnom prerokovaní ústavnú sťažnosť sťažovateľov v časti namietajúcej porušenie základných práv sťažovateľa v 1. rade podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a práva podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru napadnutým postupom a uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 5 Tost 27/2020 z 25. júna 2020 odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

47. Vzhľadom na už uvedené ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

48. Keďže ústavný súd ústavnú sťažnosť ako celok odmietol, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľov uplatnenými v ich ústavnej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. októbra 2020

Luboš Szigeti
predseda senátu